

TÄHEKE

ISSN 0134-2266

1993

4

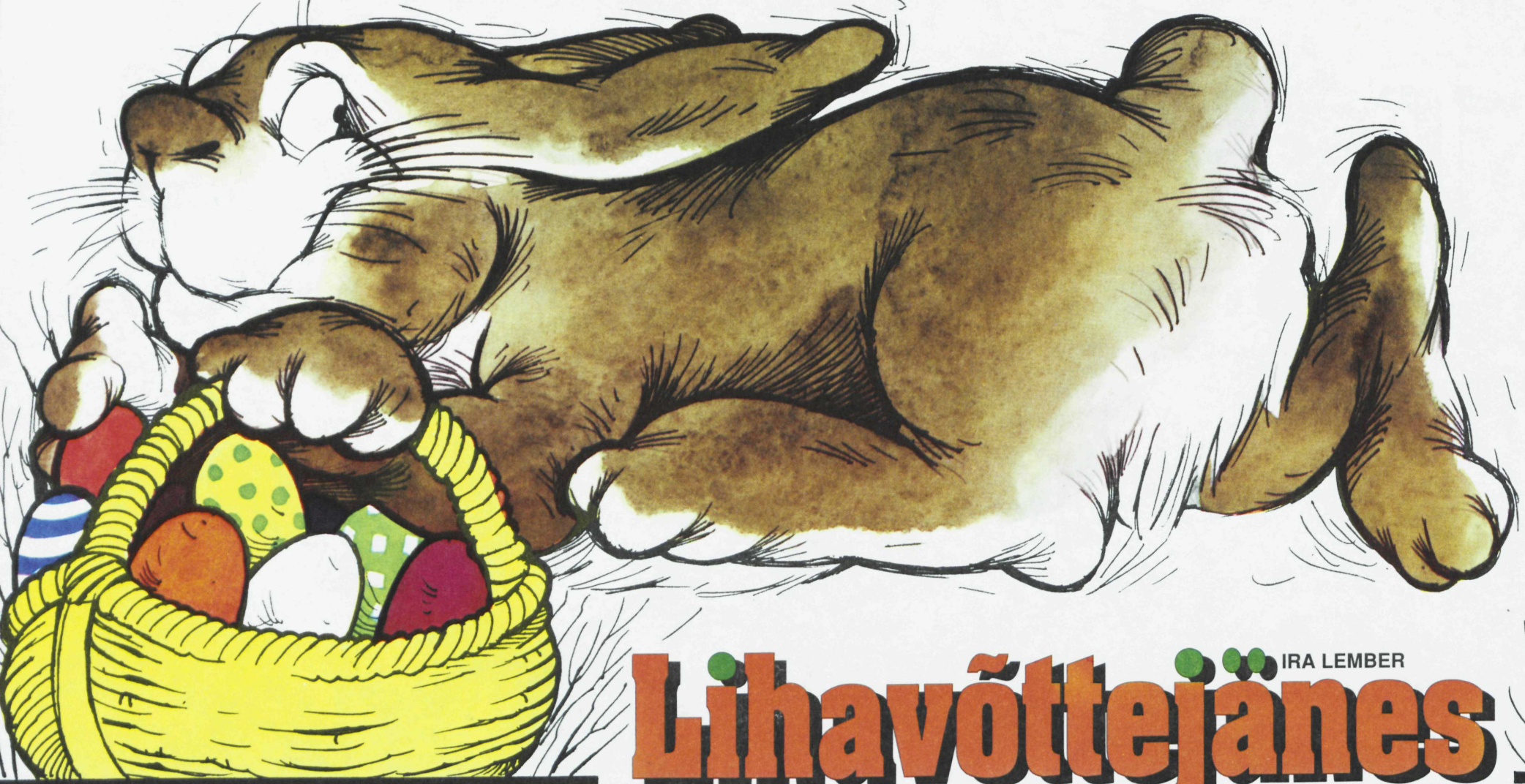
Jürikuu

APRILL

TIP-TIP-TIP-TRILL

RIIK 93

Lihavõttejanes

IRA LEMBER

Illustreerinud RAIVO JÄRVI

Vanaema tuli õuest uudisega:
"Küll meil ikka veab loomadega. Kas oskate ette kujutada, keda ma praegu hoovis nägin?"
"Karu!" arvas poiss ja hüppas laua tagant püsti.
"Oh ei, egas karu julge linna tulla."
"Räägi, vanaema, keda sa nägid," ütles tüdruk ja võttis käed klaveriklahvidelt. Nüüd oli paras juhus harjutamine pooleli jätta.
"Üks pikakõrvaline janes lippas meie aias ringi."
"Metsjanes?" päris poiss.
"Ei. Arva veel."

"Küülik siis?"
"Ei olnud küülik kah, natuke teistsugusem."
"Püüame kinni ja paneme puuri!" hüüdis poiss. "Mida me veel ootame!" Ja poiss tahtis juba õue joosta.
"Oot, oot! Kes siis lihavõttejänest tohib puuri pista! See nüüd küll ei kõlba," noomis vanaema.
"Lihavõttejanes! Mina seda küll ei usu," kinnitas poiss.
"Vanaema, me ei ole enam nii lapsikud."
"Ja mida sel lihavõttejänesel meie juurde asja ongi," arvas tüdruk. "Meil ju juba kõik munad värvitud."
"Kust tema teadis. Tuli ehk uurima," seletas vanaema.
"Kui teie poleks eile õhtul mune värvitud, ehk oleks ta

Kevad

SULEV KÜBARSEPP

KEVAD TEEB KÕIKI
UUEKS ÜHTVIISI,
LINNUKE PEAS
HAKKAB LAULMA ÜHT VIISI.

KEVAD TEEB KÕIKI
LAHKEKS JA UHKEKS,
POLEGI HEAD, MIS
TEMAS EI PUHKEKS.

POISID JA PLIKAD ON
UUESTI SÜNDINUD,
ÜKSTEISE SÜDAMEIST
LÄBI KÕNDINUD.

MARIKA JOHANSON Nõuanne

ÜTLE OMA MEMMELE,
ET ON SULLE KALLIS TA.
MINE KOHE TEMA JUURDE,
TASAKESI KALLISTA.
TEMA HELLA PILKU KOHTAD,
TA SU SILMIST MÕTTEID LOEB.
HALVAL SIIS EI OLE KOHTA,
PÄEV ON VALGE, KINDEL, SOE.

ise siia majja mune toonud.”

Tüdruk oli läinud akna juurde. Äkki ta hüüdis:

”Oi! Mina nägin ka praegu, et keegi lidus üle hoovi.”

Poiss jooksis samuti akna juurde.

”Ei ole kedagi.”

”Lippas minema,” arvas õde. ”Tegi ehk jänesehaake. Eks temalgi ole jänkude vigurid.”

”Jutt või asi,” raputas poiss pead. ”Mina nüüd küll ei usu seda lihavõttejänese juttu. Kust sihuke jänes üldse tuleb?”

”Eks Lihavõttesaarelt,” teadis vanaema kinnitada.

”Sihukest saart pole olemas.”

”Kuidas ei ole? Võta geograafiaatlas ja vaata järele. Sa

vist oskad seda raamatut kasutada.”

”Muidugi oskan. Ja vaatan kah.”

Poiss võttis riulilt mahuka kõite. Seda lapates ta pomises: ”Või Lihavõttesaar! Päriselt pole sihukest saart kuskil...”

Järsku jäi ta vait, ainult huuled lugemise taktis kaasa liikumas. ”Vanaema!” hüüatas ta siis. ”Lihavõttesaar on tõepoolest päriselt olemas!”

”Usud sa nüüd, et vanaema teab kõike?” küsis õde.

”Nojah. Ma lähen õige õue. Ehk näen veel jänest ka.” Ja poiss tormas uksest välja.

Kaaren Kaarel ei armasta end pesta. Võib-olla just sellepärast ongi tal ühtmoodi mustad nii jalad, kael kui ka kõrvad. Kui sina, väike mardikas, ennast iga päev ei pese, võib juhtuda, et sa muutud niisama mustaks.

Ega inimesed olegi puhtust läbi aegade ühtmoodi hinnanud. Ajaloost on küll teada, et muinasegiptlased, kes elasid aastatuhandeid tagasi, olid puhtusearmastajad. Nad pesid käsi mitte üksnes enne, vaid ka pärast sööki.

Samast ajast on teada, et juudid pesid peale käte alailma ka jalgu. Käidi ju põhiliselt paljajalu ja siis polnud tuppa tulles midagi jalast ära võtta. Ja isegi kui sandaale kanti, said lõunamaises kuumuses tolmavatel teedel jalad nii mustaks, et enne majja sisenemist oli otse loomulik jalad enne ära pesta.

Seevastu sküüdid, väga ammu unustusehõlma kadunud rahvas, jälle ei pesnud end kunagi. Nende arvates oleks see ihu rikkunud. Nad hõõrusid oma keha kokku erilise pastaga. Arvati, et kui see maha kulub, saab ka nahk puhtaks.

Ka eskimotest on teada, et pesemine nende tavade hulka ei kuulu. Kuid neist võib aru saada. Eriti talvel. Kui elad lumest onnis, võib pesuvesi näole hoopis jääkirmeks külmuda. Pealegi – milleks hõõruda nahalt mustusekasukas maha? Las see parem liisab ihule sooja. Ja nõnda hõõrubki eskimo mustusekihile peale hülgerasva.

Pesemine oli täiesti ebasoovitatav tegevus ka paarsada aastat tagasi Prantsusmaal. Seda isegi kuninga jaoks. Igal hommikul anti talle niiske käterätik, millega ta näo ja käed üle pühkis. Ja kõik leidsid, et sellest on enam kui küllalt. Kord aastas pesi kuningas end põhjalikumalt. Et see toimus enamasti kevadel, siis nimetati seda kuninga kevadpuhastuseks. Ülejäänud aastaagadel püüti ebameeldivaid ihulõhnu vängete lõhnaõlidega summutada. Ka pesu vahetamine polnud toleaeagsel Prantsusmaal eriti moes. Seda tehti vaid kord kuus või isegi paari kuu tagant. Tähtis polnud särgi või lina puhutus, vaid pitside ja tikandite rohkus. Sellises hapnevas mustuses meeldis muidugi igasugu satikatel elada. Selleks, et nad kogemata laest magavale kuningale kaela ei pudeneks, ehitati voodi kohale eriline katus – baldahhiin. Üüratu suur voodi ja selle kohal kõrguv neljale kuldsambale toetuv baldahhiin meenutas väikest toa keskele ehitatud templit. Et sellist voodit üles teha, jäid käed lühikeseks ning siis võeti appi eriline voodikepp.

Õhtuhämaruses laadalt koju ratsutav talumees oli jõudnud just oma teekonna kõige üksildasemasse paika, kui – riuu, rauh, karmauh! – keegi ta selja taha hobusele hüppas.

Ha! ha! ha!

Hirmuäratavalt naerdes hüppas see keegi samas maha, siis jälle hobuse laudjale, ja nii ikka uuesti ja uuesti.

Ehmunud hobu pistis tuhatnelja kappama.

"Hei, hei!" karjus talumees. "Ole, kes sa oled, nii ikka ei kölba."

Ja ta sirutas käe selja taha ning rabas tolle kellegi kinni. Kes see siis oli? Ei keegi muu kui noor Peletis, näe, kes. Nägu nagu viieaastasel lapsel, keha suur nagu täismehel. Mis temaga peale hakata? Et talumehel ei tulnud midagi paremat pähe, sidus ta Peletise põõningule sarikatoe külge. Sinna see siis jäi, ulgus nagu kari hunte, kui talumees läks alla kööki õhtulist võtma. Kuid vaevalt oli ta jõudnud laua taha istuda, kui õuest kostis ägedat trampimist ja vägev hääl möirgas:

"Et häda kaela ei saaks keegi, las vabaks pääseb minu beebi.

Sest muidu lükkan ümber maja, lõõn puruks sinu pudrupaja!"

"Sedamaid! Üks minut vaid!" hüüdis talumees. Ja ta kiirustas põõningule, päästis beebi–Peletise lahiti ja kukutas ta aknast alla.

"Püüa!" hüüdis mees hämaruses mustavale hiigel-suurele kogule.

"Mu mamsi! Mu mamsi!" karjus beebi–Peletis.

"Mu pisike, mu pisi–beebike!" möirgas ema–Peletis. "Ma loodan, et sa pole ülearu lobisenud. Ma loodan, et sa ei rääkinud talumehele varandusest, mis on ta koldekivi all."

"Ma ei rääkinud talle midagi," kinnitas beebi–Peletis. "Kogu aja ma ainult kiljusin ja karjusin, karjusin ja kiljusin."

"Siis on hea, väga hea," kiitis ema–Peletis ja, beebi süles, trampis minema.

Niipea kui raskete sammude kaja kaugusse kadus, tõi talumees kirka ja kangutas üles oma koldekivi. Ja mis seal all oli? Suur raudkast. Ja mida talumees leidis, kui ta kastikaane lahti kangutas? Ilmatu hulga kuld- ja hõberaha.

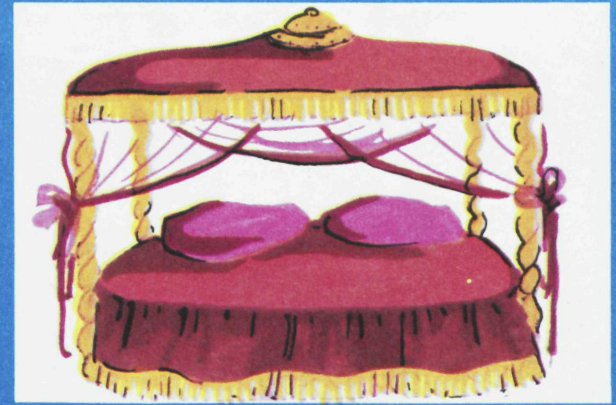
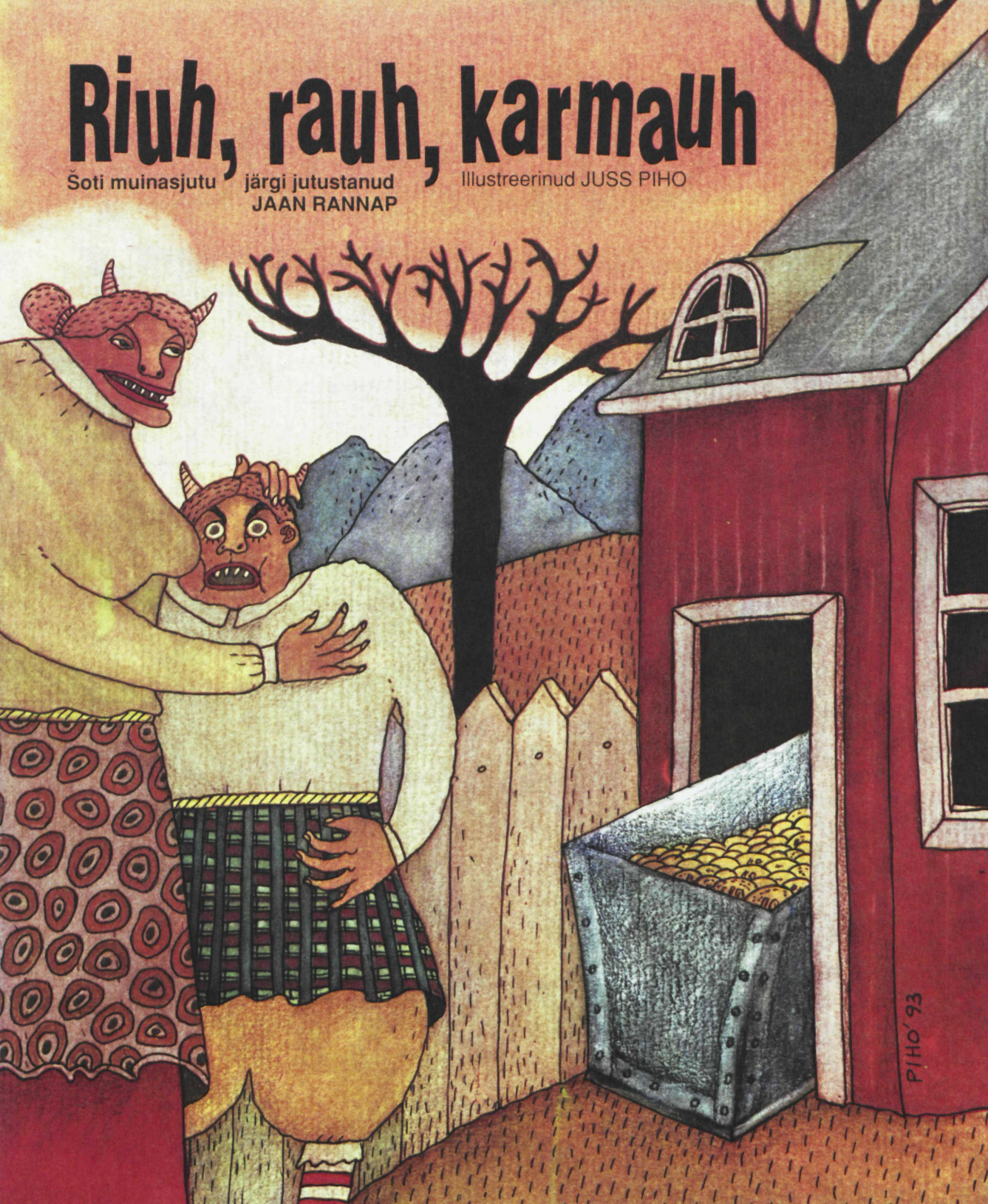
Nii sai talunikust, kes oli olnud üsna vaene mees, nüüd väga rikas mees. Ja ta õnnistas päeva, mil beebi–Peletis oli – riuu, rauh, karmauh! – ta hobuse selga hüpanud.

Riuh, rauh, karmauh

Šoti muinasjutu

järgi jutustanud
JAAN RANNAP

Illustreerinud JUSS PIHO

Mustad olid ka toleaegsed tänavad. Veetorstikku polnud. Seetõttu läigatati kogu pesuvesi ja solk akendest ja udest tänavale. Ja õnnelik oli siis jalakäija, kes kuivalt läbi linna pääses.

Tunduvalt puhtamad oldi sel ajal Inglismaal. Seal pesti end igal hommikul ja õhtul. Igas magamistoas seisis kamina kõrval kindlasti puust veetünn.

Küllalt puhtad olevat olnud ka meie esiisad, nende hõimurahvad ja venelased. Kõigil neil rahvastel oli kena komme laupäeva õhtuti saunas käia. Seda harjumust panid imeks isegi siit läbisõitvad välismaalased.

Illustreerinud HELI VEIGEL

Mõtles siis sinagi oma puhastele vaarisadele, kui sa õhtul oma musti varbaid öösärgisabasse peita püüad.

Kardemoni linna väravad

Linn, millest keegi kuulnud pole

Sa oled ju kuulnud neist veidra-
test röövlitest Jesperist, Kasperist
ja Joonatanist, kes algul röövlid
olid, aga pärast korralikeks in-
imesteks said. Ja võib-olla isegi
onu Tobiasest ja tädi Sofiest ja
politseimeister Bastianist? Ja loo-
mulikult Kardemoni linnast, kus
nad kõik elavad.

Aga tead sa ka, kus see veider
linn asub? Koos valgete majade-
ga, Bastianiga tornis, trammiga
tänaval, pragava tädi Sofiega ja
loomulikult röövlitega äärelinnas.
Kardemoni linn on üsna väike
linn, mis asub nii kaugel, et
peaaegu keegi sellest midagi
kuulnud pole. Vist ainult sina ja
mina teame, et Kardemoni linn
asub Norras. Täpsemalt öeldes –
Lõuna-Norras Kristiansandi lähed-
dal asuvas loomaaias.

Kardemoni linn on üpris omapä-
rane linn ja seal juhtub asju,
mida teistes kohtades ei juhtu.
Ma ei pruugiks ju kõike ühekor-
raga ära jutustada, aga kuna Kar-
demoni linnaväravad igal suveha-
kul jälle külalistele avatakse, on
igal juhul kasulik teada, et selline
linn on olemas. Ja et seal võib
ringi käia ja linnaga tutvuda. Või
kui just käia ei viitsi, ka trammiga
sõita. Kuid ainult trammiga
sõita ma ei soovita, sest siis võib
juhtuda, et sõidad kogemata
mööda jäätiseputkast, kus
müüakse Kasperinimelist lagrits-
sajäätit, või pagariärist, kust
saab kardemonisaiakesi.

Või mis veel põnevam: seal võib
koos Kasperiga, Jesperiga ja Joonata-
niga tädi Sofiet röövida. Võib ära
oodata, millega see röövlitemp

Kogelmogel

HELJO RAMMO

Illustreerinud
HILLAR METS

Joonistustunni lõpus anti kätte eelmise tunni tööd. Iga laps
sai oma plokilehe, kuhu ta oli joonistanud aiavilju. Porgan-
deid, kaalikaid, peete, kartuleid või kapsapäid.

Niipea kui õpetaja oli klassist lahkunud, keeras Heiki plokile-
he torusse ja kopsas sellega Kriste-Kaja. Kolm korda järjest.
"Miks sa mind klopid, ega ma kogelmogel ole," püüdis Kris-
te-Kaja kopsijat eemale peletada, kuid sündis midagi hoopis
vastupidist. Ei tea, kas poistele meeldis tüdruku ütlemine või
mis see oli, kuid nüüd ümbritsesid nad teda kaarnakarjana,

kõigil plokilehetoru rusikas. Läks lahti üleüldine Kriste–Kaja kopsamine. "Kogelmogel, kogelmogel, kogelmogel!" hõikusi poisid sealjuures.

Suur kisa tõi õpetaja õige pea klassi tagasi.

"Mida te enda arust praegu teete?" küsis õpetaja.

"Kogelmogelit, kogelmogelit, kogelmogelit," lärmasid poisid.

"Magusamat kui mesi!" lisas tark prillidega Andres.

"Jätke kohe järele!" keelas õpetaja ja ajas poisid laiali. Ainult Kriste–Kaja jäi paigale seisma. Sorgus kui kitkutud vares, õlad ees, käed rippu, nagu kohmetu.

"Vaene kogelmogel," haletses õpetaja. Aga Kriste–Kaja pani tähele, et tüdrukud ei haletsenudki õpetajaga kaasa, vaid piidlesid teda kadedalt altkulmu. Isegi ta armsal pingsinaabril Kerstil oli kade nägu peas.

"Miks nii?" ei saanud õnnetu Kriste–Kaja aru. Kas teie saate?

Pildistanud TIJU VILU

Kardemoni väravad

löpeb. Ja kui juhtud julge olema, võid röövlitel või teistel linnaelanikel varrukast kinni haarata ja natuke juttu puhuda.

Kui sul pole ööseks kusagile minna, võid emale või isale öelda, et Kardemoni linnas saab ka tube üürida. Nii saate ju kõik ühe öö Kardemoni linna elanikud olla.

Kui aga siis on nii, et sul ei tule und ja vanemad lubavad sul välja minna (seda võiksid nad igal juhul teha, sest Kardemoni linnas pole midagi karta, olgugi et siin elab tervelt kolm röövlit), võid sa linna mööda lonkida. Nii avastad, et linnas on hulgaliselt mängu- ja joonistustube, kus aeg kiiremini kulub.

Aga üht asja ei tohi mitte keegi Kardemoni linnas ära unustada.

See on Kardemoni seadus, mis ütleb:

sa ei tohi teisi piinata, sa pead olema hea ja kena ja muidu võid sa teha just seda, mida ise tahad.

Politseimeister Bastian, kes selle seaduse välja andis, on seadusest kinnipidamist kindlasti nobe jälgima.

Nüüd ütlen ma veel vaid seda, et Kardemoni linnas on ka Thorbjorn Egneri kuhu. Selleks, et me ikka teaksime, kes meile selle toreda linna koos kõigi elanikega välja mõtles.

Ja kui peaks tõesti nii olema, et reisiteed sind sinnakanti viivad, võin öelda, et sul on tõesti vedanud.

TIJU VILU

Jalgratta lauul

MILVI PANGA

MA EI VÕTA PALJU RUUMI
EGA KÕHI VINGU PRUUNI.
KUURIS ELAN JÜRIKUUNI.

KARU KOMBEL VAKKA OLEN,
TALVEUNES SILMAD SULEN,
KUNI SULLE MEELDE TULEN.

SIIS ME KAOME, SÕIDUMAIAD,
VÄLJA VÄRAVAST JA AIAST
OTSE LÄBI LOMBIST LAIAST.

VAATAME, MIS ILMAS UUDIST,
KAS NEED KRANTSID, KOLLID, PUUDLID,
VALLA ON VÕI KETIS, KUUDIS.

"Oi!" tegi Mart. Ja siis oli tal see kandapidi peos. Enne, kui suur poiss Arvet ümber pööras, enne, kui Arvet Mardi leidu märgatagi jõudis.

"Põdrasarv!" ütles suur poiss Arvet kadedalt. Seda mõistis Mart ise ka. Ta oli põtru piltidel näinud.

"Viieaastase oma," venitas Arvet. Seda Mart ei mõistnud.

"Kust sa tead?"

"Sarvest näha," seletas Arvet tuseselt. "Iga aasta kohta üks haru. Ja kuidas mina ei märganud?"

"Üks, kaks, kolm, neli, viis" – loendas Mart labidalaia sarve harusid. Tõesti viieaastase põdra sarv. Mardiga ühevanuse põdra sarv. Kuidas Arvet ei olnud märganud? Aga ta oli ju teise külge vaadanud. Rohkem üles kui alla. Tema oli suur. Ta ei kartnud puujuurtele komistada.

"Ma panen selle sarve linnakodus oma kapi-kese peale iluasjaks," ütles Mart. "Seda saab panna nii," Mart keeras sarveharud ülespoole, "ja nii. Ja veel nii ja veel nii. Ja veel niiviisi küljeli, nagu sarv siin maas lebas."

Nüüd pidi küll tagasi pöörama. Õnneks ei olnud nad kodust kuigi kaugemale läinud, ehkki koos suure poisi Arvetiga lubati Mardil päris pikki matku teha.

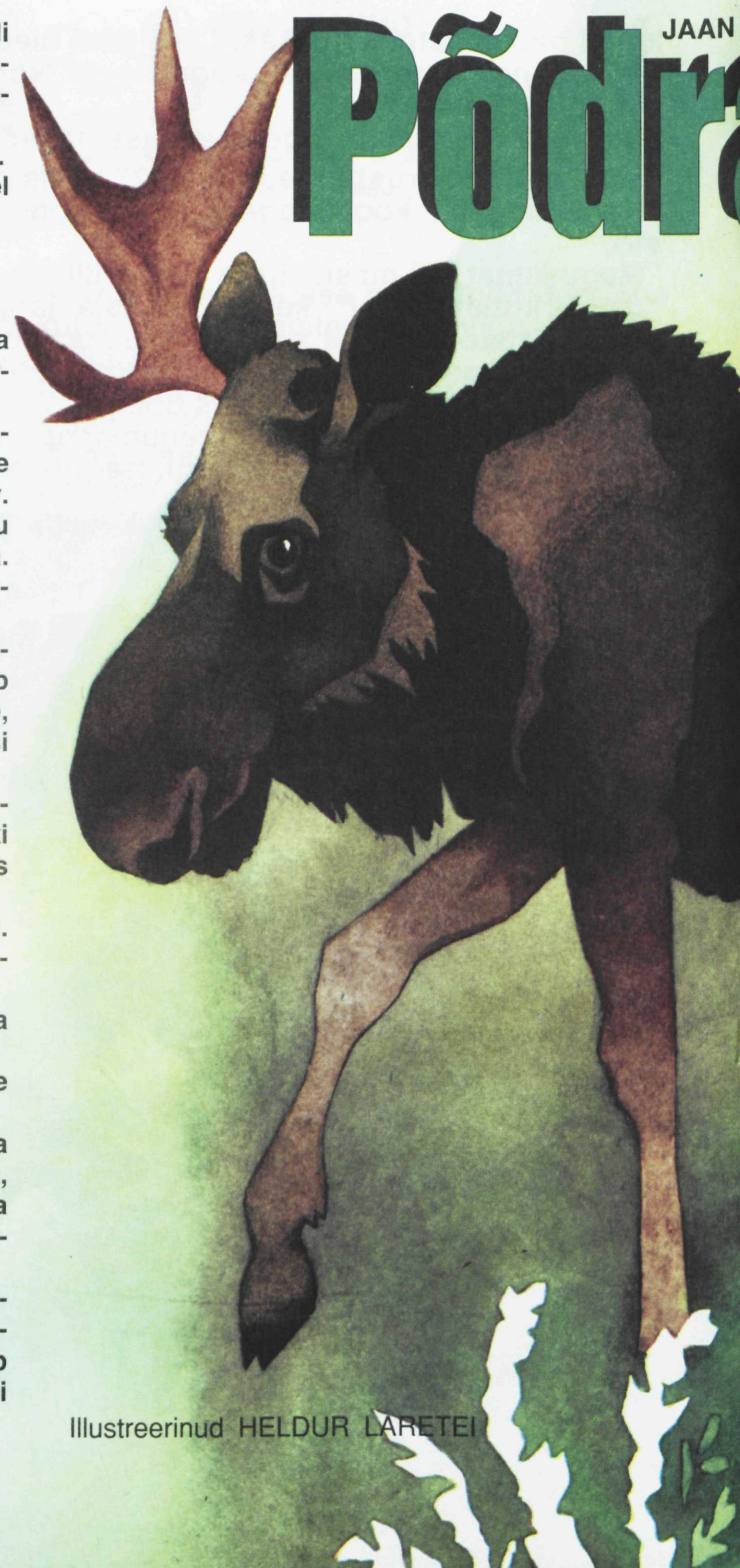
"Arvet, kuule," surus Mart sarve vastu kõhtu. "Kuidas põder ei märganud, et tal sarv ära kadus?"

Tusane Arvet heitis Mardile uuriva pilgu. Ta silmades välgatas midagi.

"Põder lihtsalt ei pannud tähele. Kas sul pole kunagi midagi kaduma läinud?"

Mardil oli mitu asja kaduma läinud. Roosa klaasist kuulike, kaelas kantav taskunuga, jalgrattapumba lohv... Kõike ei tulnud korraga meeldegi. Ja alati oli Mart alles hiljem kaotsiminekut märganud.

"No näed," ütles suur poiss Arvet. "Eks põdral läks niisamuti. Ajas oma asju ega märganud, et sarv maha kukkus. Nüüd muidugi käib metsas ringi ja otsib. Kust tema teab, et keegi on jõudnud ta sarve juba pihta panna."

Põdra

JAAN

Illustreerinud HELDUR LARETEI

Asarv

Otsimine oli Mardile tuttav. Tema oli oma taskunuga päev aega otsinud. Mart oli kõik oma mängupaigad läbi käinud, kuni viimaks noa puuriida pealt üles leidis.

"Ehk see põder leiab endale uue sarve?"

"Kuskohalt?" mühatas suur poiss Arvet. "Nagu neid sarvi metsa all massiliselt vedeleks. Ja kui leiakski, kas sa mõtled, et see siis teisega sobib?"

Mart nii ei mõelnud. Küll pidi nende põder nüüd hoopis ühe sarvega läbi ajama. Teised põdrad muidugi naeravad. Võib-olla, et koguni narrivad. Marti oli narritud, kui ta lasteaias kinniseotud kõrvaga käis.

Mart tundis, kuidas rõõm sarveleidmise üle kaob.

"Kuidas põdrad oma kadunud sarvi otsivad? Kas käivad mööda neid paiku, kus enne olnud?"

"Muidugi," kinnitas suur poiss Arvet. "Käivad kõik paigad läbi, kus on enne olnud."

Mart kujutles, kuidas ühe sarvega põder oma kadunud sarve otsib, mööda metsa käib ja iga põõsa taha vaatab. Tuleb siia, aga sarve ei ole enam kanarbikupuhma kõrval...

"Arvet, oota!" öhkas Mart ja jooksis tagasi leiukohta. Ta riisus kanarbikupuhma kõrvalt metsakõdu kokku, kiskus mõned rohutid üles ja sängitas sarve pehmelt valgele liivale. Nüüd paistis sarv hästi silma. Põder pidi seda kohe märkama.

Öösel magas Mart rahutult. Ta nägi unes loomi, kes kõik justkui otsisid midagi. Hommikul ei pidanud Mart enam vastu. Ta poetas end värvast välja ja lippas vaatama, kas põder on sarve üles leidnud.

Eks sa näe, oligi! Tuttava kanarbikupuhma kõrval oli ainult sarve jälg liival.

Mart tundis juba jänesejälgi ja oravajälgi. Nüüd kummardus ta uurima, missugused on põdrajäljed.

Imelik, ta ei näinud ühtki teravatipulise sõra jälge. Liivalt, mille Mart oli eelmisel päeval siidaks tõmmanud, vaatas vastu ainult suure poisi ketsijalg. Kuidagi väga tuttav jälg.

Sangata tass ja kõrvaga kruus

MILVI PANGA

SANGATA TASS JA
KÕRVAGA KRUUS
– ÜKS ON VANA
JA TEINE ON UUS.
KRUUSIL ON SEENED.
SEENI ON KUUS.
TASSEGI OLI
KUNAGI KUUS.
KUHU NAD JÄID,
NEED TEISED SIIS?
KILDUDEMAALE
LÄKSID KÕIK VIIS.

Rebane hädas

Kord, kui ma metsääärt mööda koju tulin, kuulsin põõsast urinat. Ehmusin natuke, kuid tulin siiski lähemale. Põõsas hakkas hullemini kähisema. Võtsin julguse kokku ja vaatasin põõsa taha: seal oli üks rebane käppapidi okastraadis kinni. Mõtlesin, mida teha, kodu oli kaugel.

Võtsin kepi ja rebase urisemisest hoolimata urgitsesin ta enam-vähem okastraadist lahti. Rebane aitas ise hammastega kaasa ka. Lahtipääsenud rebane läks longates metsa poole. Mul hakkas päris õudne, kui metsa all veel kuut rebast nägin. Panin jooksu. Korra vaatasin veel tagasi ja just samal ajal seisatas lonkaja, vaatas minu poole ja läks siis oma teed. Nüüd ma enam ei kartnud, vaatasin talle kaua järele.

ULVI HEINLAID Abrukalt

Onu Felix

Purjus onu Felix tuli poest. Tal oli käes suur kott õllepudelitega. Vaevu sai ta ühe pudeli lahti teha. Siis puges ta autosse. Politsei vaatas seda kõike pealt. Politsei sõitis autole järele. Kui nad olid auto kinni pidanud, siis nad nägid, et see oli parempoolse rooliga ja juht oli hoopis naine.

KAUR VAABEL Rapla 1. Keskkoolist

Minu lill

Kui sa annad mulle lille, ma naeratan sulle. Ja siis me lähme kahekesi ära. Sa ulatad mulle lille. Me oleme teineteisega sõbrad eluaeg. Meile meeldib eluaeg kahekesi olla, me ei lahku elu sees teineteisest.

Ma kaotan lille, sa annad mulle lille. Ma olen siis väga rõõmus. Me ütleme, et meile meeldivad kõige rohkem karikakrad ja nelgid.

JOONAS KULLI Tallinnast

Kirjasõbrad

Eve Lindoja

EE2944 Viljandi mk.
Karksi-Nuia Tartu t. 34-2
Huvid: kommipaberid, nukud, loomakaardid.

Jaanika Kirsch, 13 a.

EE0010 Tallinn
F. Okki 5-213
Huvid: kommi- ja šokolaadipaberid, tantsimine, joonistamine.

Maarika Viita, 10 a.

EE2600 Põlva mk.
Tännassilma 11-7
Huvid: kommipaberid, taskukalendrid, kleepsud, muusika. Ootan ka pilti!

Birgit Aavik, 11 a.

EE3310 Saaremaa
Pihtla skj.
Hämmelepa küla
Huvid: reisimine, lugemine, tantsimine ja kirjasõbrad.

Veronika Mäemets, 11 a.

EE2032 Ida-Viru mk.
Iisaku Metsa põik 1
Huvid: kleepsud, kalendrid, kaardid, lahe musa, kirjasõbrad.

Siim Ojasoo, 8 a.

EE2102 Lääne-Virumaa
Aaspere skj. Võipere küla
Huvid: margid, kommi-, nätsu- ja šokolaadipaberid.

Helina Jürgens, 10 a.

EE3600 Pärnu Niine 1
Huvid: koerad, hobused, kleepekad ja loomapildid.

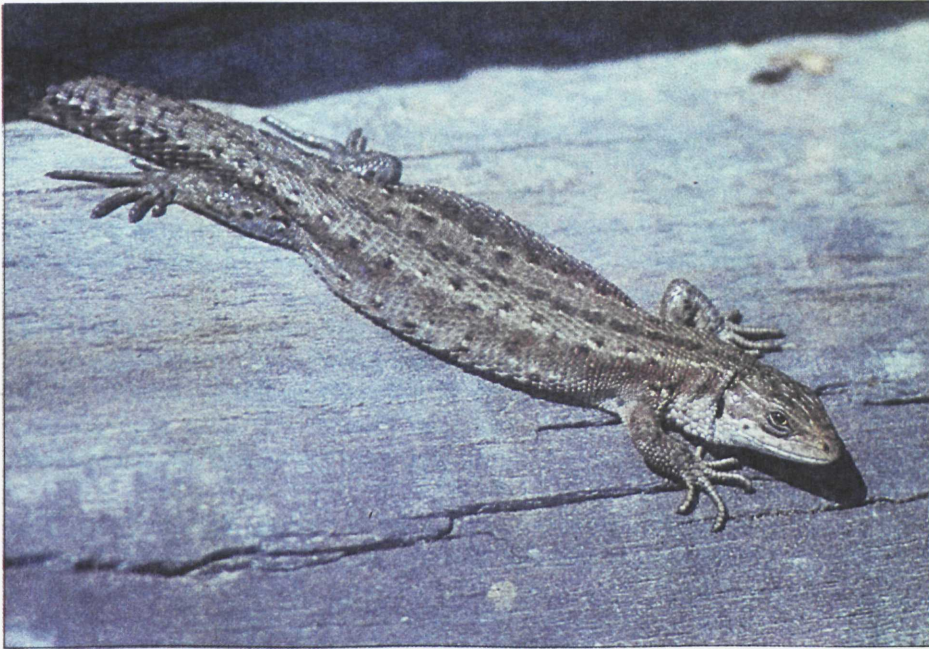
Merly Sepri, 11 a.

EE2352 Jõgeva mk.
Võisiku küla
Huvid: aeroobika, rahvas-
tepall, käsitöö, Barbie pildid.

Arusisalik

Juhtub üsna tihti, et kui lähed kännu äärest või mättalt pohlakobarat noppima, siis näed välkumas üht tillukest sabaotsa. Keegi kaob tasase krabina-ga samblasse või rohu sisse. Jääd kannatlikult ootama ja vagusi istuma, võid varsti näha põgenikku tagasi tulemas. Üks arusisalik soojendas end kodumättal päikese käes või varitses kännujuurikail askeldavaid ämblikke. Nüüd ronib ta peidikust välja, et katkestatud tegevust jätkata. Arusisalik elab igal pool Euroopa ja Aasia metsavööndis, ka mägedes kuni kahe ja poole kilomeetri kõrguseni üle merepinna. Ta eelistab üldiselt niiskemaid elupaiku kuivadele. Eestis on arusisalik – tilluke, koos sabaga 15 sentimeetri pikkune vilgas roomaja loomake – igal pool tavaline. Noorelt on ta enamasti tume, koguni must, vanalt heledamates värvides oma heledate piktiripudega seljal ja tumedatega külgedel, täpid siin-seal peale selle. Isase ja emase sisaliku vahet saab teha kõhupoole järgi: isasel on kõht punakas, emasel aga rohekas või kollakas. Kõige sagedamini näeme arusisalikku mahavarisenud puude tüvedel, sest seal on neil käepärast head peidikud koorelatakate vahel. Kasvatate puude korpa mööda ronivad nad vahel putukaid jahtides kuni paari meetri kõrgusele maapinnast. Eriti näivad arusisalikele meeldivat heinaküünid metsajõgede luhaheinamaadel. Mõne küüni palkidel olen neid näinud koguni hulgakesti koos, enamasti on need siis olnud noored. Kord, kui 9-aastane olin, saatsin kõrkjalaeva järvele, laevnikuks panin väikese sisaliku. Suur oli minu üllatus, kui laevnik sadamast vaevalt lahkunud laevalt põgenes ja püstloodis järvepõhja poole sukeldus. Arusisalik, soiste paikade elanik, päästab end sageli hädaohu korral vette või

Arusisalik

Pildistanud FRED JÜSSI

mutta põgenedes. Hädaohu puhuks on loodus varustanud arusisaliku veel ühe õige huvitava kohastumisega: kui sisalikku sabast haarata, siis heidab ta oma saba ära. Saba jääb siilema ja köidab tagaajaja kogu tähelepanu. Nii pääseb sisalik putku. Mõne aja möödudes kasvab talle uus saba. See pole küll enam nii pikk kui eelmine, kuid võib mõnel harval juhul olla kaheharuline. Alati enesekõndimisest abi pole. Nirgid ja kärbid, rotid ja rebased, mägrad ja siilid, kured ja kotkad, rongad ja vareseed, pasknäärjad ja pajuharakad – kõik nad himustavad sisalikurooga. Arusisalik ise peab endal hinge sees putukate, ämblike, ussikeste ja tigude varal.

Esimesi sisalikke võib näha tavaliselt aprillikuus, mil nad talvistest peidur-gastest päeva kätte ilmuvad. Siis hakatakse pulmi pidama ja umbes kolme kuu pärast tulevad ilmale lapsed,

sünnivad neile omasel viisil. Emasisalik muneb munad, kus juba elusad pojad sees, valmis kohe–kohe kooruma. Mune, kui uskuda loomaraamatuid, on arusisalikuemandal varuks kuni tükki kuuskümmend. Palju vaenlasi – palju lapsi...

Noored sisalikud peavad kodukohta ja jäävad ema juurde suve lõpuni. Selleks ajaks on nad umbes viie sentimeetri pikkused. Septembris–oktoobris, kuidas kunagi, poevad arusisalikud jälle talveund magama. Põhjas algab talveuni juba augustis, lõunas, Hispaanias näiteks, sebivad nad aga ringi aasta läbi.

Arusisalikul on Eestis kaks lähedast sugulast. Need on kivisisalik ja vaskuss. Kivisisalik eelistab enam kuivi liivikuid ja teda ei kohta me nii sageli kui arusisalikku. Vaskuss erineb neist mõlemast selle poolest, et temal pole jalgu.

FRED JÜSSI

Kirjasõbrad

Kadri Palatu, 12 a.
EE3600 Pärnu
Mai t. 38–11
Huvid; tantsimine, lugemine, muusika, laulmine.
Soovin kirjasõbraks 12–14-aastaselt tüdrukut või poissi.

Erge Hanschmidt
EE2962 Viljandi mk.
Metsküla sjk.
Huvid: ümbrikupildid, välismaa kommipaberid, lilledega kaardid.

Janet Roosimägi, 9 a.
EE3150 Haapsalu mk.
Palivere Põllu 8–44
Huvid: klaverimäng, kogu kalendrid. Ootan kirja nii tüdrukutelt kui pois-telt.

Annely Aleksejev, 9 a.
EE2710 Võru
Olevi 30–2
Huvid: kommi- ja nätsu-paberid, joonistamine.

Moonika Möttus, 10 a.
EE2924 Viljandi mk.
Väluste sjk.
Huvid: lugemine, joonista-mine, kleepekad ja nätsu-paberid.

Egle Eenkivi, 12 a.
EE2400 Tartu
Tähe sjk. 1 pk 12
Huvid; taskukalendrid, kommipaberid, koerte pil-did, postkaardid ja klee-pekad. Vastan kõigile!

Jana Joosep, 12 a.
EE2400 Tartu
Võru 55d–2
Huvid: kassi- ja koerapil-did, muusika, kommipa-berid, kleepekad. Vastan kõigile!

Minu kodu hääled

Igal kodul on oma lõhn ja omad hääled. Kõige parem on oma kodu hääli kuulata suletud silmadega.

On laupäeva õhtu. Sulen silmad ja kuulan, kuidas tuli praksub pliidi all, vesi hakkab kannus kahisema;

tihane kröbistab akna taga, või on see tuul; ema käes klõbisevad sukavardad ja kiiktool teeb imelikku naginat, kui talle jalaga jälle uus hoog antakse;

isa krabistab ajalehega uut lehekülge keerates; väikevend on jälle pahanduse peal – ta kolistab nõudekapis potikaantega;

suur vend on teises toas diivanile kõhuli heitnud ja sealt kostab juba tükk aega ühtlast nohinat; pliidi alt kostab aina kõvemat kassiema nurrumist – ilmselt on ta kaks poega jälle tissi otsa pugunud; seinal tiksus väsimatu kell.

Kui nüüd keegi peaks majale lähenema, kuuleksin ma koera haukumist, kuid truu valvur lesib trepil. Hea, et ma oma kodu hääli ei pea automüri-nast eraldama – elan ju oma armsas maakodus.

Millised on sinu kodu hääled?

MARIS SALUMÄE Aruküla Põhikoolist

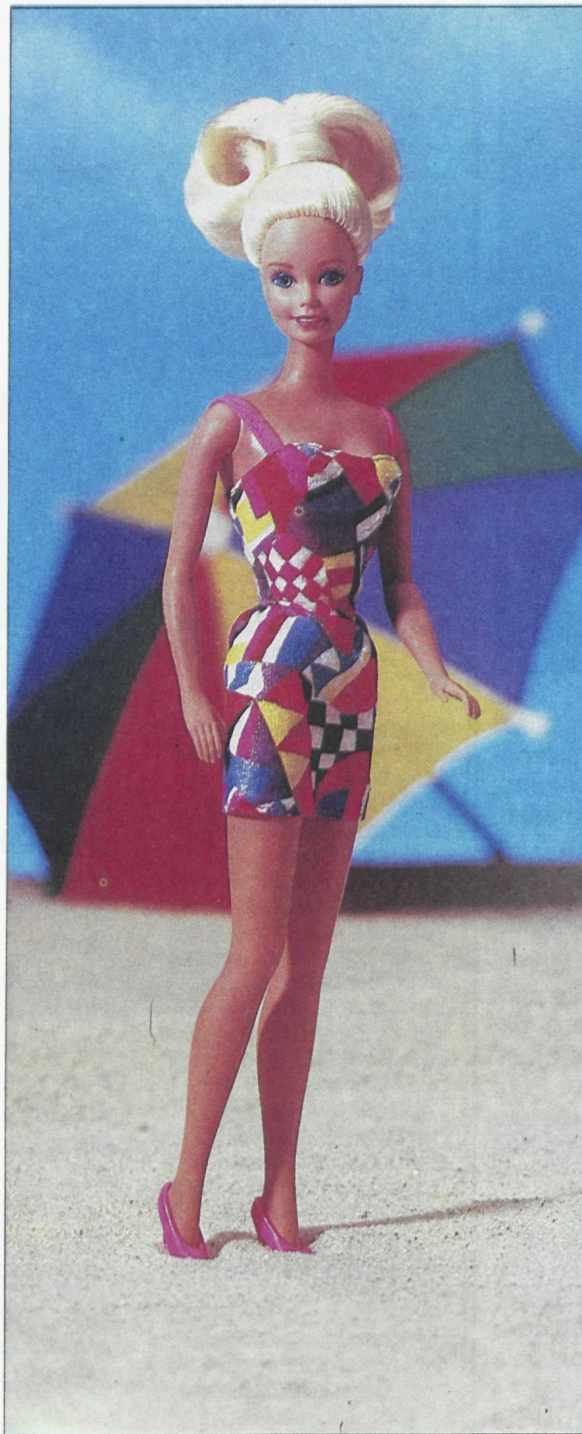
1. _____
2. _____
3. _____

Detsembrikuu loosimisega võitsid jõulu-Barbie Kadri Veermäe, Pille Ader ja 3-aastane Helena Tallinnast, Dagmar Ilp, Kristjan ja Egle Leimann Otepäält, T.Ernesaks Lagedilt, Liisi Pajuniit Muhu saarelt, Andra Ajangu Vormsi saarelt, Kadi ja Anu Preegel Alatskiviilt, Triin ja Liis Valdre Varblast, Kaidi Koll Valastilt, Aet Kaljumäe Alust.

Tahiti- Barbie

1. Kuhu maandub vesilennuk?
2. Milliseid loomi on Tahitiil vähe?
3. Miks jäi Barbie'le meelde just leivapuu?

Kui saadad oma talongi vastustega 12. maiks toimetusse, on sul lootus võita üks üheteistkümnest Tahiti-Barbie'st

Aprilli alguses kutsus Marina Barbie endaga kaasa televiktoriiniile. Barbie ei tahtnud hästi minna, sest Marina teadis sellest võistlusest ammu ja oli usinalt valmistunud. Veel teelgi sirvis ta taskuteatmikku, kus olid kirjas kõik maailma riigid ja nende pealinnad. Telestudios aga selgus, et vastama pääsevad siiski vaid need, kes on end varem kirja pannud. Barbie istus pisut pahasena pealtvaatajate hulka. Kõigele lisaks sattus ta istuma toolile number 13. Barbie küll hirmus ebausklik pole, kuid number 13 temas vaimustust ka just ei ärata.

Marinal läks võistlusel hästi – ta pääses edasi järgmisse vooru. Ja et oli selle vooru viimane võistlus, loositi pealtvaatajate vahel välja auhind – 5-päevane reis Tahiti saarele. Barbie suureks üllatuseks oli lennukipiletile märgitud number 13, tema tooli number. Marina oli vaata et pisut kadegi, kuid rõõmustas siiski sõbrannaga koos.

Kodus lõi Barbie kohe atlase lahti ja vaatas, kus see Tahiti öieti asub. Austraalia lähedalt leidis ta selle lõpuks siiski üles. Teatmeteosest luges ta, et Tahitiil on vihmametsad ja et seal iga päev lõuna paiku sajab. Ta sai teada ka, et seal elab vähe imetajaid loomi, see-eest on ohtrasti igasugu kireva sulestikuga linde ja, oh häda, tohutult putukaid. Rõõmustav uudis oli see, et aasta keskmine temperatuur on Tahitiil 22–26 kraadi, nii et igavene suvi. Barbie kujutas juba ette, kui pruunina ta sealt tagasi tuleb.

Ootamatult sülle langenud reis toimus aprilli lõpus. Algul lennati suure lennukiga Uus-Meremaale, sealt edasi vesilennukiga Tahitiile. Barbie arvas küll, et tema Uus-Meremaalt kaugemale ei lähe ega vesilennukisse istu. Kuid lendur ütles, et vesilennuk on ohutum kui suur. See ei vaju vee alla, vaid jääb pinnale, kui alla kukub. Barbie võttis julguse kokku ja ronis teiste järel lennukisse. Lend polnud tõesti hirmus.

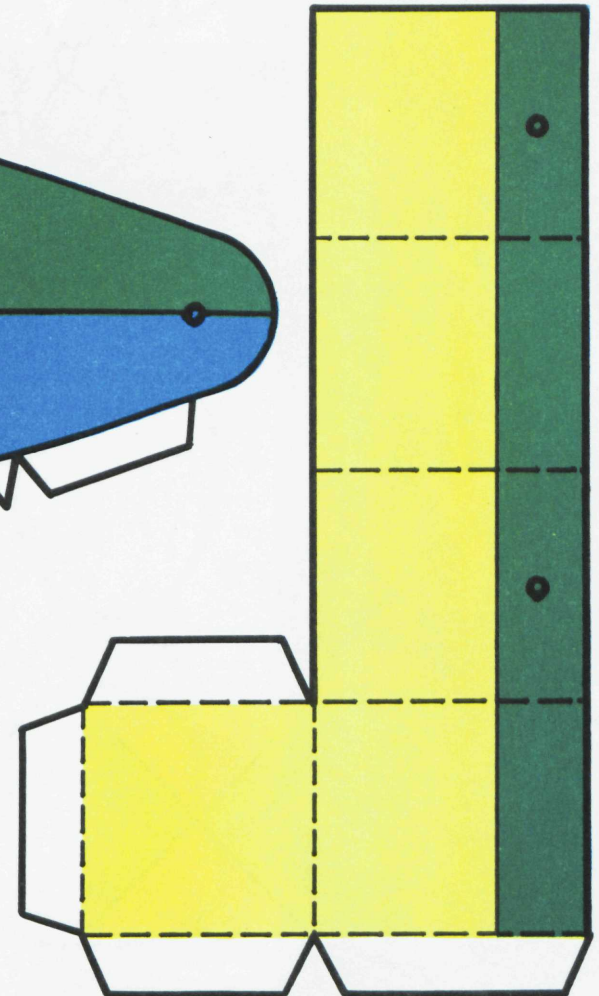
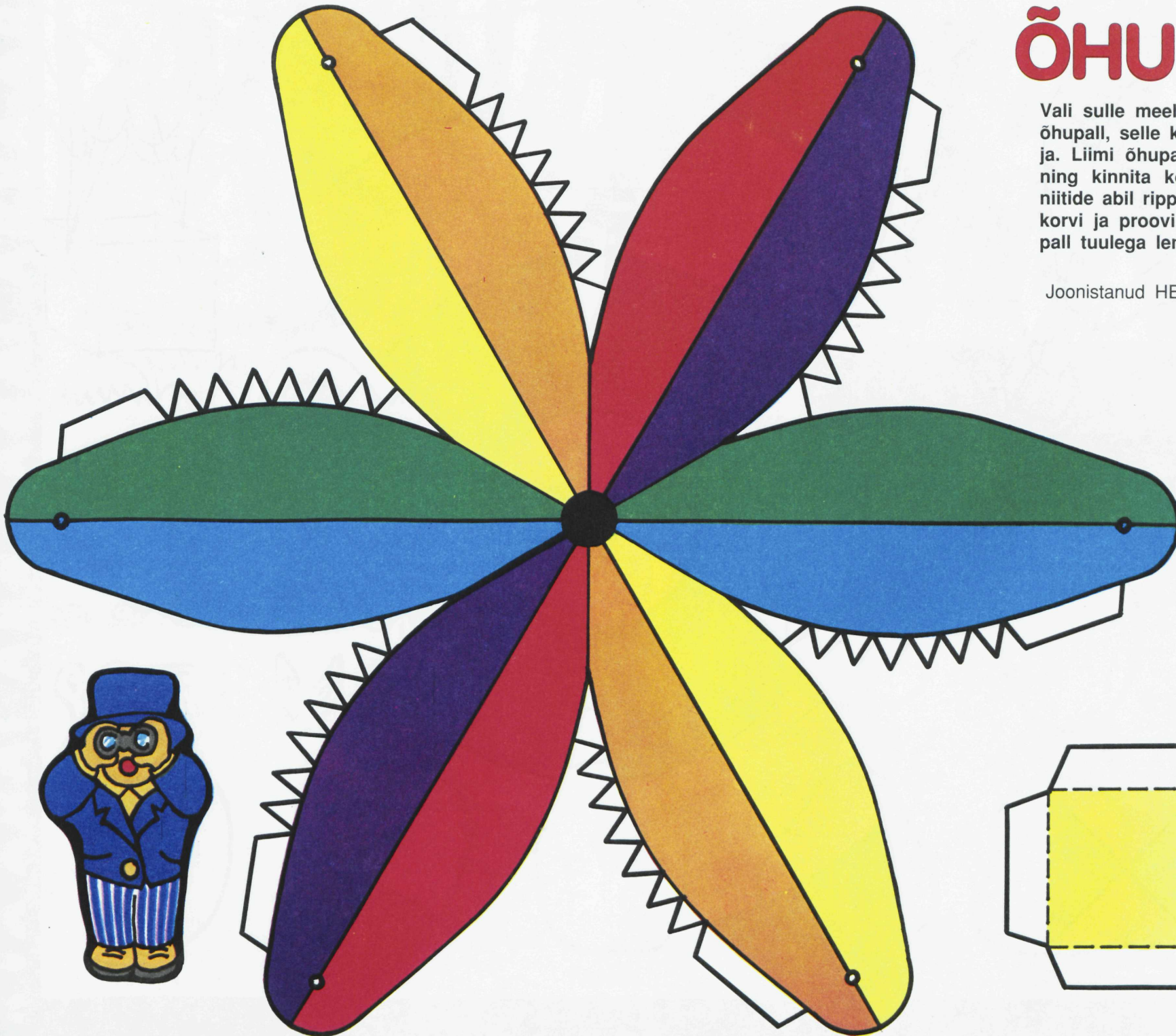
Hotell, kus nad elasid, asus Tahiti suurimas linnas Papeetes otse ookeani kaldal. Selle pildi laskis Barbie oma toa akna all teha reisi kolmandal päeval. Nagu näete, on ta juba pisut päevitunud.

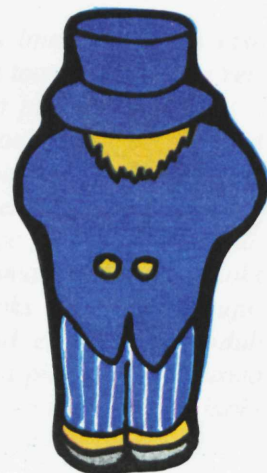
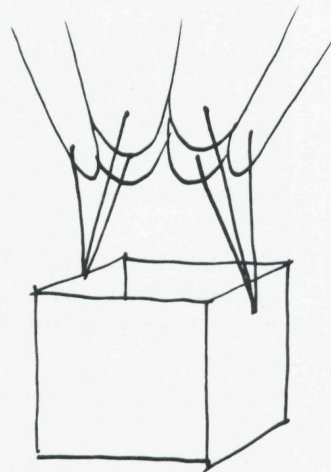
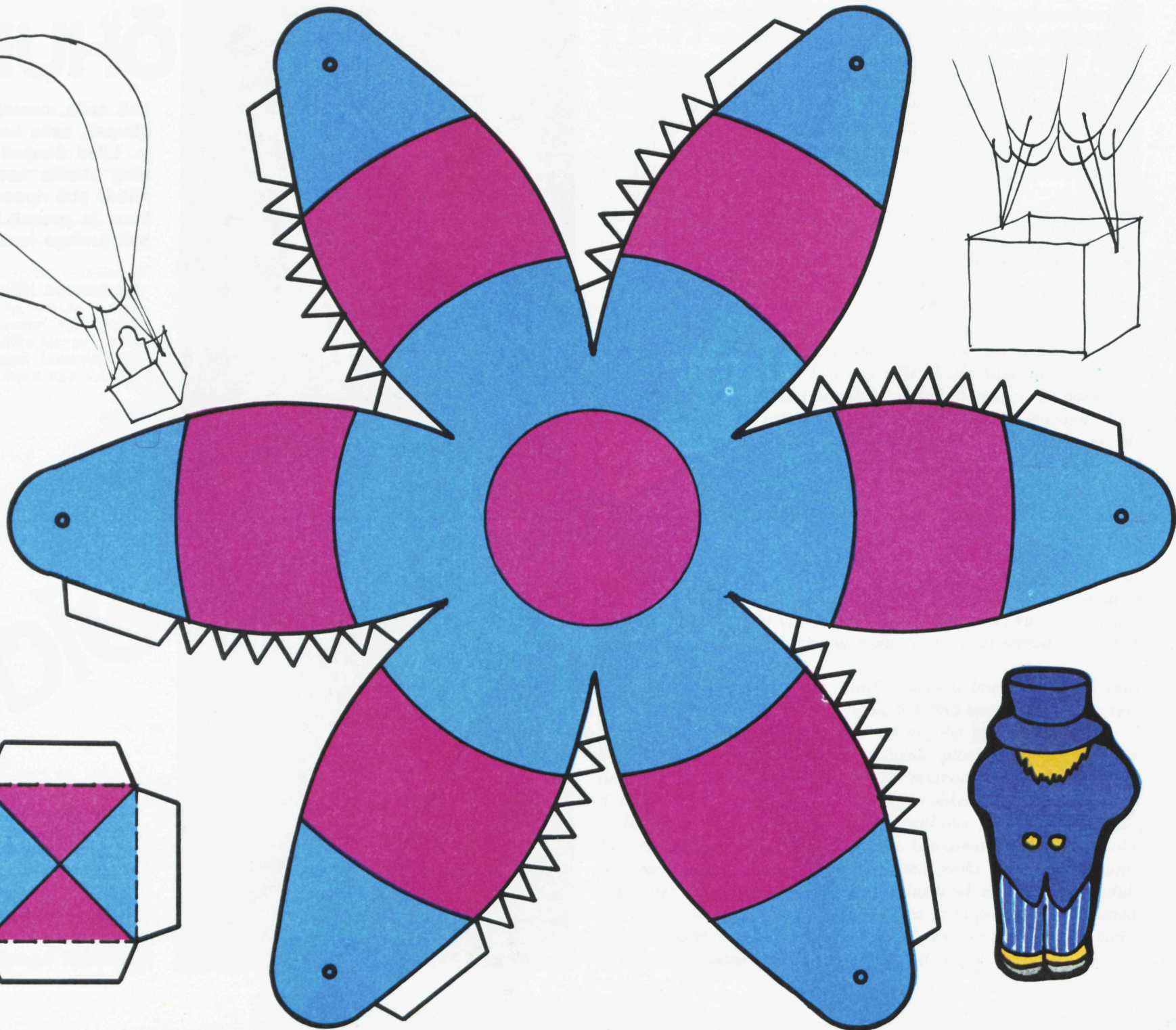
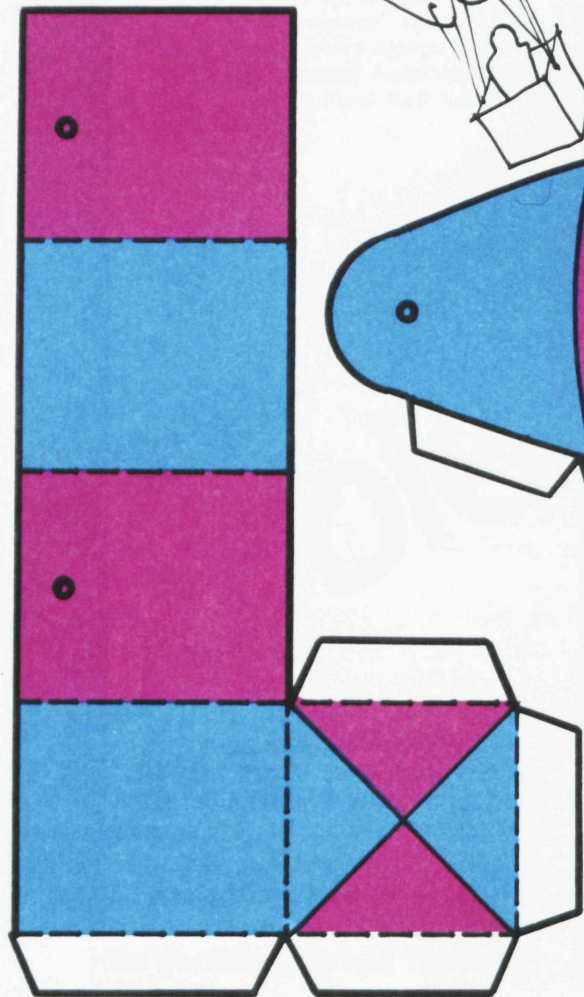
Vihmametsas märkas Barbie, et kõikide puude ümber keerlevad liaanid ja igasugu muud ronitaimed. Papagoiid käratsesid hirmsasti, inimesi ei kartnud nad sugugi. Kõige rohkem jäi Barbie'le meelde leivapuu. Selle õied ja viljad kasvavad otse puu tüvel või oksal. Küpsetatud leivavili oli väga maitsev. Lõunamaade rahvaste jaoks see ongi niisama tavaline toit nagu meie jaoks kartul. Meres ujumas käies Barbie sukeldus, sest ta oli lugenud, et siinkandis leidub pärlikarpe. Kuid õhk kippus otsa saama ja ta pidi pinnale tõusma ilma pärlikarbita. Ega ta kurvastanudki, sest see reis oli tema jaoks niisama haruldane nagu suure pärlileidmine pärlipuudjale.

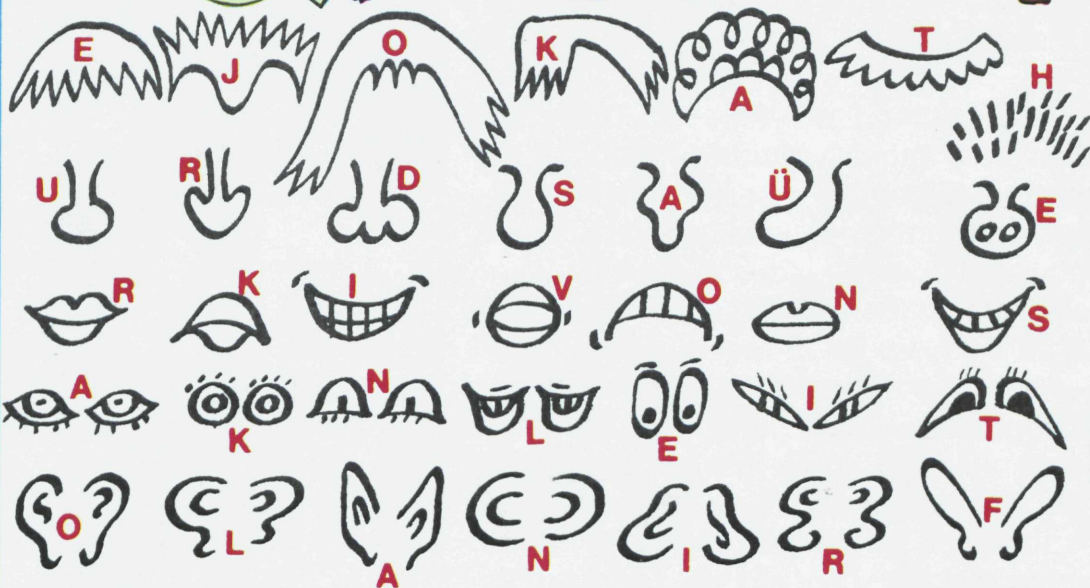
ÕHUPALL

Vali sulle meeldiv pool ja löika õhupall, selle korv ja sõitja välja. Liimi õhupall ja korv kokku ning kinnita korv õhupalli alla niitude abil rippuma. Sõitja pane korvi ja proovi, kuidas su õhupall tuulega lendab.

Joonistanud HELI VEIGEL

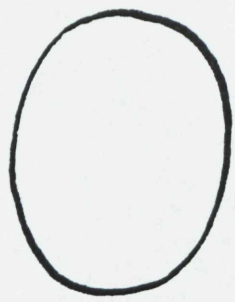

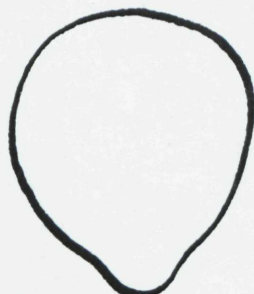
1. EMA ON PESU KUIVAMA RIPUTADES JÄTNUD OMA POJALE TEATE. MILLISE?

2. JOONISTA MEESTELE NÄOD JA VÄRVI NEED ÄRA. ÕIGED NÄOOSAD LEIAD NIMETÄHTEDE JÄRGI.

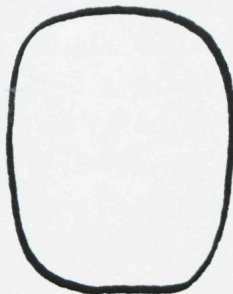
Joonistanud KURTI VOOL

KUSTI

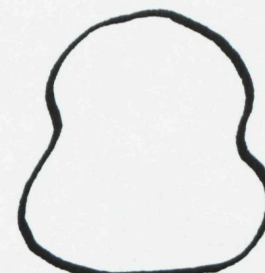
HEINO

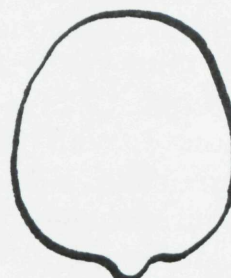
TANEL

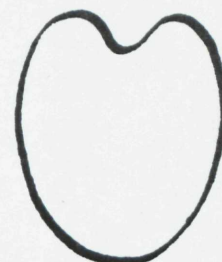
OSKAR

ADOLF

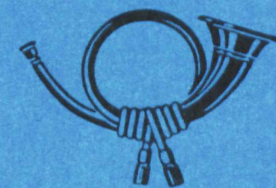
ERVIN

JÜRKA

Lasteajakiri
«TÄHEKE»

Asutatud jaanuaris 1960.
Ilmub kord kuus.

Toimetuse aadress: :
EE0107 Tallinn
Pärnu mnt. 67a

Peatoimetaja
ELJU MARDI tel. 681-495
Vastutav sekretär
VIIVI VARIKSAAR tel. 681-497
Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP tel. 681-497
Kunstiline toimetaja
JAAN TAMMSAAR tel. 681-400

Printall
EE0190 Tallinn Pärnu mnt. 67a
Tell. nr. 947

Toimetus käsikirju
ei tagasta

Esikaanel
REIN LAUKSI
JONISTUS

Kuldne või Muldne

Vahel on ilmaelu nii keeruline. Ka täiskasvanute meelest. Üldse ei saa aru, mis on see õige, vajalik ja väärtuslik. Või mis mitte. Võtame kasvõi šokolaadi – tunduks nagu igati hea asi olema... Ometi ei kasva keegi üksnes seda süües. Kaerahelbepuder jälle tuleks mõne lapse meelest lausa ära keelata. Ja siiski sirgud sa just selle abiga.

Muinasjuttudes on koletis osutunud nõiutud printsiks. Tihti on juhtunud, et pere vanemad uhked vennad pole muud kui ahned käperdised. Printsessi südame ja kuninga poolehoidu võidab aga kõigega toimetulev noorim, igerik ja tagasihoidlik vennake. Just samasuguseid asju on elus eneseski ette tulnud.

Piiblist võime lugeda tõestisündinud loo väikesest Taavetist. See juhtus tuhandeid aastaid tagasi. Juutide kuningas oli muutunud ülbeks ja kõrgiks. Niisugune mees ei sobi aga sellisesse ametisse. Sellepärast tuldi ühel ilusal päeval väikese Taaveti koju kaema, kas mõni perepoegadest passiks tulevaseks kuningaks. Üksteise järel astusid ette väärikad vanemad vennad. Kuid valija oli tark mees. Ta ei lasknud end noormeeste uhkest kasvust ega suursugusest olekust eksitada. Noorukese Taaveti unustas isa sootuks. Poiss oli, nagu tavaliselt, lambakarjas. Taavet oli karja vapralt kiskjate eest kaitsnud. Ja nii ootamatu, kui see ka polnud, sobis just tema tulevaseks kuningaks. Uskumatu oli ka see, et tolsamal karjapoisil läks korda oma rahvas vaenlase käest päästa. Terves riigis ei leidunud kedagi, kes oleks olnud nõus rinda pistma vastasleeri hiidsõjamehega. Hiiglast hüüti Koljatiks. Aga ega Taavet läinudki jõudu katsuma. Ta arvas üsna õigesti, et on väheke targem kui too mehemürakas. Karjas käies oli ta õppinud linnuga täpselt kive viskama. Ja piisas ühest kivist Koljati laubale, et teda võita. Nii et välimuse järgi ei tasu suurt midagi otsustada. Ka vanasõna õpetab, et "kõik pole sugugi kuld, mis hiilgab, ega muld, mis mustab".

HELI VEIGEL

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR

Raamatupala

Illustratsioonid JAAN TAMMSAAR